

DZIENNIK BIAŁOSTOCKI

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: BIAŁYSTOK, Rynek Kościuszki 10 1. telefon 43.

WSZELKIE PRAWA PRZEDRUKU I REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE -- NADUŻYCIA BĘDĄ ŚCIGANE SĄBOWNIE

Po upadku gabinetu pana Witosa

Pan Prezydent Wojciechowski wobec ciężkiego zadania

Czy zechce przyjąć odpowiedzialność za przyszłe losy Polski, w razie przedłużenia żywota gabinetu obecnego?

Rozmowa Prezydenta Rzeczypospolitej z prezesem Zjednoczenia Stronnictw Ludowych, posem Thuguttem

Dzisiaj od godz. 9-ej rano p. prezydent Rzeczypospolitej przyjmował następujących przywódców stronnictw sejmowych pp.: St. Głabińskiego (ZLN.), Strońskiego (Ch. N.) Chacińskiego (Ch. D.), Waszkiewicz (NPR.), Thugutta (Wyzw.), Bobka (klub Witosa), Barlickiego (P.P.S.), Plute (nowa secesja plastowców).

W godzinach południowych udają się do Belwederu dalsi przywódcy klubów, by poinformować p. prezydenta o wytworzonej sytuacji.

Po wysłuchaniu tych opinii p. prezydent poweźmie prawo podobnie decyzje co do osoby kandydata, któremu powierzy tworzenie nowego gabinetu.

O godz. 12 i pół przybył z Belwederu do Sejmu prezes Wyzwolenia Thugutt i tak odpowiedział przedstawicielowi naszego pisma tok swej rozmowy z p. prezydentem Rzeczypospolitej:

P. prezydent zakomunikował p. Thuguttowi, że przedstawiciele stronnictw rządowych wyrażają zdanie, że dymisję gabinetu nie należy przyjmować.

natomiast odesłać gabinet do Sejmu, by tam otrzymał wotum zaufania.

P. Thugutt oświadczył na to, że takie postawienie sprawy nie rozstrzygnie istotnego stanu rzeczy, gdyż przypadkowa w obecności kilku posłów z jednej lub z drugiej strony nie wyraża istotnej woli Sejmu.

Na pytanie p. prezydenta więc co należy uczynić?

p. Thugutt odpowiedział:

- Powołać rząd pozaparlamentarny.
- Czy należy na czele rządu postawić osobistość pozaparlamentarną — pyta p. prezy-

14-stu b. plastowców utworzyło nowe ugrupowanie: POLSKI ZWIĄZEK LUDOWCÓW

W godzinach wieczornych w Biurze sejmowym zgłoszono powstanie nowego ugrupowania p. n. Klub Polskiego Związku Ludowców.

W skład klubu wchodzi pp.: Berek Bryl, Cieplak, Jane-

Nowa secesja w zarodku

Dzisiaj o godz. 10-ej rano zbiera się komisja porozumiewawcza stronnictw lewicy. W obradach weźmie udział również pos. Bryl.

Według wersji krążących w kręgach sejmowych, wczor-

Warszawa, 15. XII. dent — a teki obsadzić parlamentaryzmem?

— Nie — odpowiada p. Thugutt — wręcz przeciwnie. Na czele gabinetu postawić parlamentarzystę, a teki poobśadczać fachowcami z poza Sejmu. Rozdział bowiem foteliw ministerjalnych wywołał targi partyjne i trudności.

Kto więc... pyta dalej p. prezydent.

— Wobec tego, co p. prezes jest odpowiedzialnym na tego szefa rządu?

— Nie jestem przygotowany na to pytanie — odrzecz p. Thugutt. W każdym razie przyszły prezydent gabinetu powinien odpowiadać następującym 3 warunkom:

- 1) Rece powinien mieć czyste i nie może stać pod pretekstem uwłaczających zarzutów.
- 2) Powinien być silny, i świądom celów i środków, jakie stawia sobie za zadanie, a więc przede wszystkim

naprawy skarbu i uporządkowania stosunków wewnętrznych.

3) Trzeci wreszcie warunek jaki stawiam przyszłemu premierowi, to **zreczność**, aby nie wywołał wybuchu rozłamienia partyjnego i nie nawisł.

Po tych słowach posła Thugutta prezydent zakończył audjencję.

Nasz sprawozdawca parlamentarny spotyka sen. Buzka (Piast) i zapytuje:

- Co dalej?
- Tylko trzy możliwości:

- Albo koalicja od endecków do socjalistów, albo dyktatura, albo nowe wybory!
- A gabinet pozaparlamentarny?
- Wobec każdego gabinetu pozaparlamentarnego przejdziemy do opozycji.

czek, Łaskuda, Łaskiewicz, Pawłowski, Pluta, Posacki, Poznanski, Sobek, Socha, Targowski, Toczek.

Na czele klubu stanął poseł Pawłowski.

Co mówi bohater dnia Wywiad z posem Brytem

(a) Bohaterem dnia wczorajszego był pos. Bryl, duchowy przywódca secesjonistów plastowców.

Znajdujemy p. posła przy stole bufetowym wśród grupy posłów i dziennikarzy.

Z punktu przypuszczamy a-tak. Pos. Bryl jest już na to nieczuły, gdyż, jak sam mówi, — w ciągu stosunkowo krótkiego czasu udzielił kilkunastu wywiadów dziennikarskich.

Zadajemy pierwsze pytanie:

— Kiedy pan poseł wraz ze swymi kolegami powziął ostateczną decyzję wystąpienia z „Piasta“?

— Po ujawnieniu ustawy o parcelacji i osadnictwie, która uważamy za przekreślenie reformy rolnej, oraz po zalamaniu się programu rządowego co do uzdrowienia finansów.

— W jakim stosunku do obecnego rządu pozostaje grupa p. posła?

— Gabinetu p. Witosa zasadniczo zwalczać nie będziemy, o ile poprze on postulaty ludowe, które były podstawą pierwotnego programu P. S. L. Obojętne jednak program ten stał się.

— Polski Związek Ludowców — mówi dalej poseł Bryl — przyszedł do przekonania, że „Piast“ stał się ogólnikami „prawicy w całym szeregu najważniejszych zagadnień politycznych, społecznych i gospodarczych. Natomiast kosztownym postulatom ludowych robiło się ustępstwa na korzyść zachcianek „wielkiej własności rolnej i przetryslowej.

Lewica pragnie rządu pozaparlamentarnego

W Sejmie wieczorem zebrał się na narady zarząd klubu Zjednoczenia Stronnictw Ludowych, na których zastanawiano się nad wytworzoną sytuacją.

Z dyskusji wynika, że klub opowiada się stanowczo przeciwko powstaniu koalicji złożonej ze wszystkich stronnictw. Następną ustaloną, że utworzenie rządu parlamentarnego, opartego na stronnictwach lewicy, nie jest obecnie aktualne. Dlatego też klub skłania się do powołania do życia gabinetu pozaparlamentarnego.

Takiego też rozwiązania prze-silenia rządowego należy się spodziewać, o ile w ciągu dzisiejszego przedpołudnia nie zajdą nowe zmiany w sytuacji politycznej.

Prawda o interwencji sowieckiej w sprawie Bagińskiego

Dopiero wtedy, kiedy zapadnie wyrok ostateczny sprawa stanie się aktualną

W prasie rozeszła się pogłoska, jakoby sowieci zwrócili się do rządu polskiego z propozycją wymiany skazanych na śmierć por. Bagińskiego i podp. Wierzchowicza na skazanych na śmierć obywateli polskich, znajdujących się w Rosji.

Wiadomość ta jest nieścisła, rząd sowiecki zwrócił się bowiem jedynie z propozycją wstrzymania wykonania wyroku śmierci nad Bagińskim i Wierzchowiczem, celem ewentualnego wszczęcia pertraktacji w sprawie wymiany.

Również nieprawdziwa jest pogłoska o rzekomych pogróż-

kach ze stolicy sowieckiej, przeciwnie, propozycja jest zredagowana w formie zupełnie poprawnej i zawiera jedynie powołanie się na precedens, jaki miał miejsce w swoim czasie ze strony rządu polskiego.

Należy zaznaczyć, że sprawa wogóle nie jest aktualna, proces sądowy nie jest jeszcze zakończony i wyrok nie jest ostateczny.

Rząd polski nad propozycją powyższą będzie się mógł zastanawiać dopiero po uprawomocnieniu się ostatecznego wyroku.

150 kilogramów zegarków skradziono z pociągu pod Lwowem

LWOW, 15.12. (PAT). — W pociągu, zdążającym do Lwowa, miewyryci dotychczas sprawy rozbili wagon towaro-

W jakim stosunku pozostawiać będzie Polski Związek Ludowców do innych ugrupowań ludowych?

— Będziemy dążyć do stałej łączności z temi stronnictwami.

— Jak — zdaniem pana — stanowisko powinna zająć opozycja wobec nowej sytuacji?

— Jestem zdania, że kluby opozycyjne z dymisją gabinetu powinny wyciągnąć konsekwencje.

— A co na przyszłość?

— Przede wszystkim poprawa finansów, która cierpiała wskutek ciągłych zmian na stanowisku ministra skarbu i braku programu. Sencja powinna się odbyć kosztem klas posiadających, przez wprowadzenie racjonalnych oszczędności w administracji państwowej i zaostreżenie podatku majątkowego.

Dalej domagać się będziemy bezwzględnie wykonania danych lasowej i uzdrowienia administracji skarbowej.

— Jeszcze jedno i ostatnie pytanie: Jak pan poseł wyobraża sobie rozwiązanie kwestii mniejszości narodowych?

— Mniejszości narodowe należy wprowadzić na tory ścisłej polskiej racji stanu przez szerszą politykę gospodarczą i odpowiednią parcelację.

— Nie zdążyliśmy podziękować pos. Brylowi za tak cenne informacje, gdy został on „zakwirowany“ przez jednego z kolegów dziennikarzy.

Nic w tem dziwnego — przecież wczoraj to był niezaprzeczenie jego dzień.

Krowy i ich ludzie

Posel Sawicki ze Związku Ludowo-Narodowego nie zniechęca się do

derpienia „krow pod kierunkiem obecnego rządu“

Warszawa, 15. XII. Posel Sawicki (Zw. Lud. Nar.) znany ze swych wykrzyków w Izbie, zwróconych przeciw masom i żydom, oraz z prac literackich, poświęconych

„semiatycznej masie Nacio“ w księdze zażaleń budżetu sejmowego, — zagroził klubowi swemu przejściem do opozycji.

Postanowienie to poprzedziły wypadki następujące:

W powiecie błotnickim, którego wybrańcem jest pos. Sawicki, zachorowały krowy na płucę i władze zapowiedziały do 23 grudnia — dla zapobieżenia zarazie — wybić chorych krow.

Pos. Sawicki interwenjował najpierw u dyrektora departamentu w ministerjum rolnictwa, ale bezskutecznie. Nie osiągnął

prócz ostrego starcia z dyrektorem, niczego.

Wobec tego, pos. Sawicki wystąpił na plenum swego klubu z następującym ultimatum,

„W sytuacji, w której mabyby chłopskie krowy pod kierunkiem rządu narodowego pójść na mięso, dalme sam fanie ludu polskiego do rządu narodowego nie jest możliwa, tembardziej, że pogrom, gwałty krowom, leży w interesie miejscowych żydów. Wobec powyższego, grozę, że jak się to nie zmieni, poweźmie do opozycji“.

W klubie przemówienie to wywołało poruszenie, sensację — i sprawa zaktacza coraz szersze kręgi..

Warszawa, 15. XII. Działalność polityczna gabinetu p. Witosa...

Warszawa, 15. XII. Działalność polityczna gabinetu p. Witosa...

Warszawa, 15. XII. Działalność polityczna gabinetu p. Witosa...

Warszawa, 15. XII. Działalność polityczna gabinetu p. Witosa...

Warszawa, 15. XII. Działalność polityczna gabinetu p. Witosa...

Warszawa, 15. XII. Działalność polityczna gabinetu p. Witosa...

Warszawa, 15. XII. Działalność polityczna gabinetu p. Witosa...

Warszawa, 15. XII. Działalność polityczna gabinetu p. Witosa...

Warszawa, 15. XII. Działalność polityczna gabinetu p. Witosa...

Warszawa, 15. XII. Działalność polityczna gabinetu p. Witosa...

Warszawa, 15. XII. Działalność polityczna gabinetu p. Witosa...

Warszawa, 15. XII. Działalność polityczna gabinetu p. Witosa...

Warszawa, 15. XII. Działalność polityczna gabinetu p. Witosa...

Warszawa, 15. XII. Działalność polityczna gabinetu p. Witosa...

Warszawa, 15. XII. Działalność polityczna gabinetu p. Witosa...

Warszawa, 15. XII. Działalność polityczna gabinetu p. Witosa...

Warszawa, 15. XII. Działalność polityczna gabinetu p. Witosa...

Warszawa, 15. XII. Działalność polityczna gabinetu p. Witosa...

Pan Marszałek Rataj wyjaśnia swe stanowisko

(Telefonem od warszawskiego korespondenta).
 (a) P. marszałek Rataj pierwszy wyciągnął konsekwencje z rozłamu w „Piśmie” i zrezygnował ze swojego stanowiska. Prosimy go, aby zechciał nas poinformować o tym, co właściwie skłoniło go do tego kroku.
 Po kilku minutach znajdujemy się w zacisznym gabinecie prywatnego mieszkania p. marszałka.
 P. marszałek przyjął nas, jak zwykle, bardzo uprzejmie i, zanim zdołaliśmy zadać mu z góry przygotowane pytanie, — oświadczył:
 — Nic nowego poza tem, co zakomunikował Sejmowi wice-marszałek Moraczewski, nie mogę panom dodać.
 Na stanowisko marszałka Sejmu zostałem wysunięty przez klub „Piasta”. Już przy pierwszym rozłamie nosiłem się z myślą ustąpienia i tylko

Premjer Witos o sytuacji

(Telefonem od warszawskiego korespondenta).
 O godz. 8 1/2 wieczorem premier Witos udał się do Belwederu, gdzie zakomunikowano mu jednak, że p. prezydent Rzeczypospolitej jest na koncercie dobroczynnym w Filharmonii i powróci dopiero około godz. 10 1/2 wiecz.
 O tej porze premier zakomunikował p. prezydentowi o decyzji, powziętej przez Radę ministrów. Natychmiast po powrocie do palacu namiestnikowskiego, p. prezydent zwołał ministrów parlamentarnych oraz przywódców klubów dotychczasowej większości na wspólne posiedzenie.
 Około godz. 12ej w nocy z gabinetu prezydenta wychodziła postawa: Głabinski, Chałciński i Strojński. Tylko drawimi opuszczają pokoje premjera ministrów: Klernik, Szydłowski i Osiecki.
 W kilka chwil później premier Witos przyjął przedsta-

Ograniczenie podróży służbowych

Przy bliższym zbadaniu kwestji podróży służbowych okazało się, że wiele wyjazdów nie jest należycie uzasadnionych.
 W związku z takim stanem rzeczy zostały wydane zarządzenia centralnych władz państwowych, zmierzające do ograniczenia wyjazdów służbowych do niezbędnego minimum.
 Wszystkie należycie nieusprawiedliwionych podróży mają być w przyszłości ściągane od przełożonych, zezwalających na eskapady służbowe.

Chmurny, grucznowy poranek w Sejmie Bony złote i żelazna obstrukcja

WARSZAWA, 15. XII. Dzisiejsze posiedzenie Sejmu, wyznaczone na godz. 12 w południe, zawiera przede wszystkim 3-cie czytanie projektu ustawy o nowej emalii bonów skarbowych.
 Stychać, że istnieje zamiar znizienia sumy 50 milionów złotych, — jaka ma być wypuszczona według uchwały w 2-m czytaniu powziętej — do sumy 20 lub 30 milionów złotych.
 Punkty 2 i 3 porządku obrad obejmują sprawozdanie komisji skarbowej o projekcie ustawy o organizacji władz skarbowych i opłatach stempowych.
 Po załatwieniu 3-ch projektów nastąpi dalszy ciąg rozprawy ogólnej nad art. 1 ustawy parcelacyjnej.
 Do głosu są jeszcze zapisałi postawie: Samscher, (niemiec), Taraszkiewicz, (białorusin), Herz (NPR.) i ks. Okoń.
 Po wyczerpaniu rozprawy ogólnej, rozpocznie się rozprawa szczegółowa nad poszczególnymi artykułami i głosowanie nad nimi.
 Jaki będzie przebieg tej części rozpraw nad reformą rolną, nie da się w tej chwili przewidzieć.
 Władom tylko, że do każdego artykułu zapisana jest nieprzejrzana moc mówców i zgłoszono po kilkadziesiąt poprawek.
 Obstrukcja techniczna zapowiada się tedy bardzo jaskrawo.
 O godz. 12.30 rozpoczęło się posiedzenie Sejmu.
 P. Jaroszyński złożył wniosek o znizienie emisji bonów do 30 milionów złotych; poseł Moraczewski zaś do 15 milionów.
 Sprawozdawca pos. Rymer podtrzymuje wniosek pierwotny o emisje 50 milionów złotych.

Ciągle to są: terror, gwałty, rozstrzelania!

MOSKWA, 15. 12. W wielu miejscowościach Mongolji mongolowie wystąpili zbrojnie przeciwko rosyjskim oddziałom okupacyjnym.
 Bolszewicy stosują nieubłagany terror. Kilku ksiąząt mongolskich rozstrzelali za to, że chcieli dostarczyć bezpłatnie bydła dla oddziałów rosyjskich. Rząd mongolski wysłał do Pekinu prośbę o przyjęcie Mongolji pod opiekę Chin.

Wykrycie centrali pornograficznej

HELINGFORS, 15. 12.—Petersburkiem korespondentowi jednego z niemieckich dzienników udało się ohejrzeć niedawno wykrytą izbebrana przez brata cara Aleksandra III-go olbrzymia kolekcje pornograficzna. Kolekcja składa się z prze-

Kandydatura Marszałka Piłsudskiego

Koła lewicowe widzą w niej jedyne wyjście z sytuacji

(Telefonem od warszawskiego korespondenta).
 Z kół zblizonych do lewicy parlamentarnej, dowiadujemy się, że widziałaby ona najchętniej u steru władzy marszałka Piłsudskiego, widząc w nim jedyne wyjście, który mógłby sprostać zadaniom chwili.
 Wspomniane koła wierzą, że pod pewnymi warunkami udaloby się uzyskać zgodę marszałka na wysunięcie jego kandydatury.
 Jakież mogą być te warunki? — zapytujemy jednego z działaczy lewicowych.
 — Możemy o nich wnioskować tylko na podstawie domysłów, opartych na znajomości poglądów marszałka. Otóż — jak się zdaje — marszałek Piłsudski zażądałby gwarancji co do nieusuwalności ministra skarbu tak długo, dopóki nie zdoła on przeprowadzić swego programu sanacyjnego. Być może, iż podobne gwarancje musiałby też dotyczyć ministra spraw zagranicznych. Naturalnie, iż mowa tu o ministrach, którzy weszliby ewentualnie w skład przyszłego gabinetu, nie zaś o obecnych. Musiałoby też pewnie powziąć zobowiązania co do uchwalenia zmian w ordynacji wyborczej i zarządzenia następnie nowych wyborów.
 — Czy możliwym jest, by się w obecnym Sejmie znalazła większość dla tych postulatów?
 — Młmo wszystko, nie należy jeszcze całkowicie wątpić w uczucia patriotyczne większości posłów.
 Czy ten optymizm jest uzasadniony, pokaże najbliższa przyszłość.

Urzędowa wersja o przesileniu

Polska Agencja Telegraficzna komunikuje:
 Prezes Rady ministrów Witos powiadomił Radę ministrów na posiedzeniu w dniu 14 grudnia 1923 r., iż udaje się do p. prezydenta Rzeczypospolitej zawiadomieniem o dymisji całego gabinetu. Oświadczenie powyższe Rada ministrów jednomyślnie zaakceptowała.
 Brzmienie listu, wystosowanego do p. prezydenta Rzeczypospolitej jest następujące:
 „Panie Prezydencie. Wobec tego, że w dniu dzisiejszym przesunęliśmy w układzie sił na terenie parlamentarnym, podrywające podstawę większości, na której rząd się opierał, uniemożliwiają rządowi przeprowadzenie jego programu, mam zaszczyt zgłosić na ręce p. Prezydenta dymisję gabinetu.”
 (—) W. Witos.
 Warszawa 14. 12. 1923 r.
 O godzinie 22-jej p. prezes Rady ministrów przedłożył pismo powyższe osobliście p. prezydentowi Rzeczypospolitej, który po wysłuchaniu sprawozdania p. prezesa Rady ministrów oświadczył, iż swoją decyzję odracza.
 Jak się dowiadujemy, p. prezydent Rzeczypospolitej powołał na dziś dn. 15 grudnia 1923 r. do siebie przywódców klubów dotychczasowej większości parlamentarnej, celem omówienia powstałego położenia politycznego.

O czym radził Sejm przed rezygnacją marszałka

(Telefonem od warszawskiego korespondenta).
 Obrady wczorajszego Sejmu rozpoczęły pod znakiem napięcia, straciły rychło wszelkie zainteresowanie. Przesilenie, — jakie znieściska na jaw się wydojło, odwróciło uwagę w stronę inną.
 W głosowaniu nad projektem bonów złotych, Izba ograniczyła w trzecim czytaniu ich emisję do 30 milionów.
 Po krótkim referacie p. Michalskiego odrzucono 287 głosami przeciw 50 poprawkę Senatu do ustawy o uprawnieniach organów wykonawczych władz skarbowych, t. zn. przywrócono uprawnienie tych organów do przeprowadzania rewizji osobistej. Aby jednak zapobiec szykanom, uchwalono rezolucję, wzywającą rząd, aby w rozporządzeniu wykonawczym umieścił przepis, że takie rewizje mogą być zarządzane tylko w razie uzasadnionego podejrzenia oraz że protokoły rewizji mają być sporządzane na osobnych drukach, wydanych urzędnikom za pokwitowaniem.
 Następnie przyjęto w drugim i trzecim czytaniu projekt noweli do ustawy stempowej.
 Wreszcie po wysłuchaniu przemówień posła Hertza (N. P. R.) Somschera (Z. niem.), Taraszkiewicza (Ukr.), ks. Okońki i ks. Ilkowa (chłiborb), zakończono ogólną rozprawę nad art. 1 projektu reformy rolnej.
 Rezygnację marszałka Rataja podajemy na Innem miejscu. Koniec przemówienia o godz. 5 m. 30.

Nowy środek płatniczy „Przekazy własne” P. K. K. P. na 50 i 100 milionów

WARSZAWA, 15. XII.
 Celem zapobieżenia trudności, spowodowanych wplatami i wypłatami znacznych sum pieniężnych drobnymi stosunkowo banknotami, P. K. K. P., upoważniona do tego przez ministerjum skarbu, puściła w obieg „przekazy własne” na kwoty 50 milionów i 100 milionów mk.
 Przekazy te opiewają na okaziciela i płatne są w każdej chwili we wszystkich oddziałach P. K. K. P. oraz Polskiej Kasie rządowej w Gdańsku, a ostateczny termin ich płatności przypada na dzień 31 marca 1924 r.
 Przekazy na 100 milionów marek mają tło koloru różowego, przekazy zaś na 50 milionów, tło koloru błękitnego, z napisem w kształcie elipsy „Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa” i godłem państwa.
 Iwan z Michałkiem poradzają ponad naszymi
 Ryga, 15. 12. Od 1-go maja zacznie funkcjonować radio-telefon pomiędzy Moskwą, a Berlinem. Z telefonu tego będą mogli korzystać również i abonenci prywatni.

Wrażenie w Sejmie było olbrzymie

A plotek — co niemiara

(Telefonem od warszawskiego korespondenta).
 (a) Nieopisany chaos, rozgardiasz i tworga — oto wczorajsza sytuacja w Sejmie.
 Wypadki polityczne potoczyły się w tak szybkim tempie, że stronnictwa większości, które dotychczas trzymały ster rządów w swoich rękach, zupełnie potraciły głowę. Opozycja natomiast do ostatejnej decyzyjacej chwili nie wychodziła z roli biernego, flegetanicznego widza.
 W kuluarach bez przerwy zadawano sobie pytanie:
 — Co będzie dalej?
 Rzeczywiście, trudno było na to odpowiedzieć, gdyż sytuacja zmieniała się z minuty na minutę.
 A rozpoczęło się wszystko o godz. 2 m. 20 popoł., gdy posł Bryl wraz ze swymi zwolennikami, wystąpił z klubu „Piasta”.
 Później kolejno nastąpiła rezygnacja p. marszałka Rataja i wreszcie o godz. 8 m. 15 wiecz. w Sejmie grucznęła wieść o jednomyślnym uchwaleniu Rady ministrów podania się rządu do dymisji.
 Aczkolwiek wszyscy prawie oczekiwali takiej decyzji, gdyż rządowi zabrakło w Izbie poparcia, jednakże wiadomości ta wywarła na posłach olbrzymie wrażenie. O wszystkim dowiedzieliśmy się od plastowców.
 Premier Witos bowiem zakomunikował decyzję o dymisji posłowi Kowalczykowi.
 Tu nastąpił punkt zwrotny w szybkim biegu wypadków, które od tej chwili weszły na tory „regularnego” przesilenia.
 Kto i kiedy obejmie ster gabinetu, trudno przesądzać, tem bardziej, że wśród stronnictw większości istniała początkowo tendencja, aby premier Witos na poniedziałkowym posiedze-

Liga Narodów debatowała nad sprawami Polski o miejsce wyładunku materiału wojennego dla Polski

PARYŻ, 14. 12. (PAT). Na posiedzeniu publicznem, które się odbyło rano 14-go grudnia, Rada Ligii Narodów postanowiła powierzyć komitetowi specjalnemu miejsce wyładunku materiału wojennego dla Polski, idącego tranzytem przez Gdańsk.
 Posatem Rada sporobowała program rokowań z Niemcami, zapropomowany przez rząd polski w sprawie nabywania obywatelstwa polskiego oraz utworzyła subkomitet, złożony z przedstawicieli Brazylii, Włoch, Belgii i Japonii i Włoch, który ma opracować raport w sprawie kolonistów niemieckich w Polsce.

Prasa angielska domaga się od króla unieważnienia wyborów

(Radiotelegram własny „Expressu Porannego”).
 LONDYN, 15. 12. — Prasa domaga się od króla, aby unieważnił nowe wybory, gdyż zachodzi obawa, że polityka za-

Sowieci mszczą się!

(Radiotelegram własny „Expressu Porannego”).
 MOSKWA, 15. 12. — Rząd sowiecki jako odwet za uwolnienie Conradatago postanowił

Krwawe sukcesy rewolucjonistów meksykańskich

(Radiotelegram własny „Expressu Porannego”).
 NOWY YORK, 15. 12. Powstańcy, zedwawszy dotkliwe straty meksykańskim rządowym wojskom w pobliżu miasta Esperanza, zstępują na gór i posuwają się wzdłuż linii kolejowej

List pasterski biskupa polowego do żołnierzy

Biskup wojsk polskich dr. Stanisław Gall dorocznym zwyczajem wystosował list pasterski do żołnierzy. P. minister wojny podpisał list, bądź w braku ich, oficerom odczytać list pasterski przy stole wigilijnym, przed łamaniem się oplatkami.
 Należy zauważyć, że list pasterski jest utrzymany w niezwyczajnie ciepłym i serdecznym tonie.

Pomoc lekarska dla rodzin pracowników państwowych, mieszkających zdala od swych żywcieci

Rodziny pracowników państwowych, zamieszkałe poza siedzibą służbową funkcjonariusza — mają prawo do korzystania z pomocy lekarskiej w miejscu stałego ich pobytu.
 Wyjaśnienie to „Express Poranny” podaje do wiadomości tym licznym rodzinom pracowników państwowych, które z najprzeróżniejszych przyczyn zmuszone są zamieszkiwać oddzielnie.
 W wypadkach zachorowania zazwyczaj lekarze miejscowi — jak dotąd — skłonni byli do najwzględniejszych interpretacji przepisów, dotyczących udzielania pomocy lekarskiej. Były wypadki, że niektórzy wręcz odmawiali swej pomocy. Takiemu stanowi rzeczy został obecnie położony kres.

Dymisja gab. Witosy została przyjęta.

(Telefonem od własnego korespondenta o g. 12 w nocy).

Warszawa, 15.XII.

Dymisja przyjęta. Konferencja Prezydenta Rzplitej.

O g. 4 ppół. zakończyły się konferencje Prezydenta Rzplitej z przywódcami stronnictw. O tej godzinie przybył do Belwederu p. Witos i ponowił swoją prośbę o dymisję, oświadczając że wobec wytworzonej sytuacji parlamentarnej uważa on za zbyt ciężkie zwracać się o votum ufności do Sejmu.

Prezydent Rzplitej przyjął do wiadomości dawać dymisję p. Witosowi.

Kto ma tworzyć gabinet? Wobec przyjęcia dymisji gabinetu większości narodowej, P. Prezydent wezwał do Belwederu przywódców dotychczasowej opozycji. Przybyli posłowie: Thugut, Barlicki i Waszkiewicz. P. Prezydent zakomunikował im o przyjęciu dymisji p. prez. Witosy i zapytał, czyby zaproponowali na premiera. Wówczas Barlicki wysunął kandydaturę pos. Thuguta. P. Prezydent oświadczył, że może być mowa tylko o gabinetach pozaparlamentarnym i że proponuje utworzenie gabinetu b. Min. Skarbu, Grabkiemu.

O g. 6 udał się do Belwederu p. Grabki, a o godz. 7 m. 30 ponownie został wezwany do Belwederu pos. Thugut.

O g. 6 udał się do Belwederu p. Grabki, a o godz. 7 m. 30 ponownie został wezwany do Belwederu pos. Thugut.

Posel Thugut tworzy nowy gabinet.

Nie będzie to gabinet partyjny.

Warszawa, (godz. 1 w nocy 16.XII 1923 r.)

Posel Thugut przybył do Belwederu i po dłuższej konferencji z p. Prez. Rzplitej, który zaproponował mu utworzenie nowego gabinetu, zażądał 48 godzin do namysłu. W pół godziny po tej konferencji pos. Thugut ponownie stanął się do Belwederu i wyraził swoją zgodę.

Z Belwederu pos. Thugut udał się do Sejmu do Klubu Sprawozdawców Sejmowych i

tu oświadczył dziennikarzom między innymi co następuje: rząd nowy nie będzie rządem „Wyzwolenia” ani lewicowy, będzie tylko rządem Thuguta, który przy współpracy ludzi dobrej woli powziął szalone postanowienie znalezienia wyjścia z obecnej ciężkiej sytuacji.

Wyniki konferencji p. Prezydenta z pierwszym kandydatem na premiera p. Grabkim narazie są nieznanne.

Będzie lepiej!

Pana Witosowy karambol i jego oddźwięki w Białymstoku.

Dobry Bozia po to stworzył prawicę i lewicę, aby... gdy jedna upada, druga mogła się podnosić. Każda zaś przemiana ich położenia następuje okazję do nowych smutków i pociech, zależnie od zabarwienia danego środowiska.

Ale bodaj czy kiedykolwiek spotkano wieść o upadku rządzącej spółki z taką jednoznacznością jak obecnie. Złożyły się na to ciężkie dopusty przeżywanego czasu pod wytycznym hasłem tylko co „redukowanego” p. Premiera.

„Będzie gorzej!” powiedział on i święcie dotrzymał słowa. To też odchodzący pozostania po sobie pamięć „niezlomnego”, bo ani na krok nie zбочzył z obranej ścieżki.

Otwierają się nowe możliwości — zapowiadają nowe

konceptje — wyrastają kandydatury — ostrza się apetyty... W Białymstoku wieść o przygodzie p. Witosy naogół przyjęto z zadowoleniem. Dolaria ona do szerszego ogółu w piątek dopiero o północy — to też stała się tematem namietnych roztrząsań przy stolikach. Pierwszy donioł o tem „Dziennik”.

— Może przecież będzie lepiej? — oto myśl przewodnią opinii publicznej. Może ten niespodziany (jest dla kogo...) dar dwiazdkowy nie będzie dla nas trojańskim koniem? Ci, którzy teraz ujmą w ręce ster nawy państwowej, winni sobie uświadomić, że może i musi być lepiej i niech wytrwale zdążają do tego celu, a na pewno będzie lepiej.

Drobiazgi białostockie.

Otwarcie kursu instruktorskiego przy Komendzie Obwodu Związku Strzeleckiego odbędzie się dziś, w niedzielę dnia 16 bm. Uroczystość rozpocznie msza św. w kościele parafjalnym o g. 8.30 rano. O g. 10.30 nastąpi przegląd Kursu w koszarach Związku Strzeleckiego przy ul. Wojskowej.

Pożary. Wskutek nieostrożnego obchodzenia się z... w wyniku pożar w... Sokół

wieczyska Józefa przy ul. Częstochowskiej 9. Straż Ogniowa przybyła bezwzględnie, likwidując doraźnie dzieło zniszczenia. Mimo to straty wynoszą przeszło 150 milj. mk.

— W fabryce Sokół i Sowie (Warszawska 64) zapaliło się łożysko koła napędowego, niedostatecznie naoliwione. Ogień stłumili robotnicy. Szkoda nieznaczna.

„Uniwersytet Powszechny“.

Zarząd „Koła Preligentów” wyraża podziękowanie niżej wymienionym Osobom i Instytucjom za pomoc materialną, ułatwiającą prowadzenie prac Kulturalno-oświatowych: Pan Wojewoda Popielawski złożył 1.000.000 mk. Dyrektor Banku Kredytowego p. Piątkowski 1.000.000 „ p. Rejent Bednarski 1.000.000 „ p. Wizytator Trepka 250.000 „ Mecen. Dobrzyński 500.000 „ Zastęp Notariusza Dąbrowski 420.000 „ Dyrektor Kościa 1.000.000 „ G. Olszyńska 5.000.000 „ H... 10.000.000 „ Rada Opiekuńcza 10.000.000 „ jedna z miejscowych Instytucji Społecz. 5.000.000 „ Wykłady w „Uniwersytecie Powszechnym“ odbędą się w b. tygodniu w środę dn. 19 b.m.

od godz. 7-8 wiecz. — idea ewolucji w biologii — W. Kolendo; od godz. 8-9 „fizjologia układu nerwowego” dr. W. Bajeniewicz; w czwartek — dn. 20 b.m. od godz. 7-8 „zasadniczy ton literatury polskiej XIX w.” J. Komornicka; 8-9 „Konstytucje państw europejskich” — W. Olszyński. Wykłady po przerwie świątecznej będą wznowione we czwartek dn. 3 stycznia 1924 r. Zapisy do grup zamkniętych: a) anatomia porównawcza kręgowców; b) morfologia i organografia roślin; c) Konstytucje państw europejskich; d) metodyczny rozbiór dzieł Wyspiańskiego — rozpoczęte i w dalszym ciągu przyjmują się w lokalu „Koła Preligentów” (Warszawska 18) codziennie od godz. 5-6 pp. 1732

Do Sz. Publiczności.

Z dniem 16 b. m. w restauracji hotelu RITZ rozpoczyna się występy zespołu artystycznego w godz. 10-12. Po godz. 12-tej „dancing” przy dźwiękach powiększonej orkiestry. Kuchnia udoskonalona; bufet zaopatrzony suto. Restauracja „RITZ” prowadzona będzie przez nowy Zarząd. Z poważaniem Zarząd.

Teatr „PALACE“

Z 25 grudnia przyjeżdża trupa ukraińskich dram. artystów pod dyrekcją A. ZALESKIEGO. Zespół składa się z 30 osób wybitnych, sił artystycznych.

Reklama jest dźwignią przemysłu.

United States Lines na okrętach rzędu Amerykańskiego JEDYNA RZĄDOWA LINJA AMERYKAŃSKA Centrala na Polskę w WARSZAWIE, ul. Senatorska 28/30 — Tel. 242-41. **Zupełnie nowa, udoskonalona organizacja.** Filie: Białystok, Lipowa Nr. 36. WILNO, Kolejowa 11 | LWÓW, Gródecka 69 ŁOMŻA, Senatorska 5 | TARNOPOL KRAKÓW, Radziwiłowska 24 | GDAŃSK, Dominikwał 13. **Największy okręt świata — nasz „LEVIATHAN” 59,956 ton.** Najnowocześniejsze urządzenia. Ostatni wyraz szyku, higieny i komfortu.

Czy znasz ojczysty język

Panie Poruczniku?

Jutro, w poniedziałek 17 grudnia b. r. odbędzie się w Białymstoku egzamin z języka polskiego tych oficerów Armji czynnej, którzy odbywali studia w szkołach obcych i nie składali matury po polsku. Egzamin powyższy podyktowany został zrozumiałą i chwalebna troską o czystość mowy ojczystej w Armji Rzeczypospolitej. Pięcioletnie istnienie naszej niepodległej Siły Zbrojnej w zupełności usprawiedliwia to dążenie Naczelnego Dowództwa, by osoby, noszące mundur polskiego oficera, władały w dostatecznej mierze językiem państwowym, znały dzieje kraju i jego piśmiennictwo. Z drugiej strony wszakże nie godzi się zapominać, że jeśli ktoś w ciągu lat najcięższych prób naszego oręża wytrwał pod sztandarem i do dziś dnia zajmuje odpowiedzialne stanowisko w szeregach czynnej Armji, musiał

chyba wykazać swoją użyteczność dla służby i to zupełnie niezależnie od stopnia swych polonistycznych uzdolnień. Stąd wniosek prosty: Egzamin jutrzejszy ma znaczenie raczej konkursu dla wykazania postępów samokształcenia się (wielce zresztą pożądanego u naszych oficerów, absolwentów szkół obcojęzycznych) aniżeli jakiejś próby ogniowej, uzależniającej w czemkolwiek dalszą karierę kandydata. Pierwszą bowiem kwalifikacją oficera we wszystkich armjach świata jest i pozostanie jego przysposobienie zawodowe, znajomość strategii, wsparta doświadczeniem bojowym i zaitami dobrego żołnierza: męstwem osobistym, zimną krwią, zmysłem orientacyjnym i darem samodzielnej inicjatywy — a dopiero po tych kanonach mogą być brane pod uwagę zasady składni i znajomość utworów lirycznych.

LICYTACJA 1733 bryczek, sań, beczkowiezów bez beczek, wozów gospodarczych, należących do Ekspozytury N. N. K. w Białymstoku, odbędzie się dn. 17 b.m. o godz. 12 ppół. w magazynie Ekspozytury (ul. Wojskowa, kaszary gen. Sawińskiego). Rzeczy te oglądać można na miejscu.

Dr. NEUMARK b. ord. Pstrogozdziński. Fizjologiczny szpital wenerologiczny. Choroby weneryczne, skłerne i moczopłciowe (906-914) od 10-12 i od 3-5 ppół. ul. Kilińskiego 11 (ul. Niemiecka) w Białymstoku.

DOKTOR Józef Mazo CHOROBY Wewnętrzne i dziecięce. BIAŁYSTOK, ul. Lipowa 19 (w podwórku). Przyjmuje od 9-11 r. 14-4 w.

Dr. M. KANEL Chor. wener. skłerne i moczopłciowe (nie moc płciowa) Oświetlenie cewki i pęcherza Przyjmuje od godz. 6-10 i 5-7 wiecz. kobiety i dzieci 4-5 pp. ul. Sienkiewicza 37, osobno wejście

Lekarz P.P. Ciechoński Pałacowa 4, tel. 19. Leczenie, plombowanie, złote i kauczukowe dostawki. 1440

Czytajcie „Biernik Białostocki“

CHOROBY PŁUCNE SĄ ULECZALNE. Po wielokrotnych próbach doszli lekarze do wniosku, że „FAGOSOL” leczy choroby płucne. „FAGOSOL” zalecany przez powagi lekarskie, leczy BRONCHIT, GRUŻLICĘ, KASZEL, ATMEK i KOKLUZ. Skład Główny: Henryk Fuks, Warszawa, Łódź, 4a.

Dr. J. Walowski Choroby skłerne, weneryczne, moczopłciowe. ul. Sienkiewicza 44 m. 2. Oświetlenie cewki i pęcherza Od 8-9 rano i od 4-7 popołudniu w siedzibie i w domu od 11 do 1 pp. 1489

Ogłoszenia drobne. Zubiłono polską legitymację wyd. w Białymstoku przez Kom. Pol. Państw. na imię Beniamina Burzostajna, zam. przy ul. Częstochowskiej Nr. 29. 1726

Dr. M. Kacnelson Choroby weneryczne - skłerne. Białystok, ul. Kilińskiego Nr. 8, telefon Nr. 243. Przyjmuje od godz. 9-11 i od 4-7. 1432

Portoplan w dobrym stanie sprzedam, Warszawska 77. 1720

Dr. Gurwicz Specjalność choroby skłerne weneryczne, moczopłciowe. Lec. promieniami Rentgena. Przyjmuje od godz. 10-11 i 4-8. BIAŁYSTOK, ul. Lipowa 17.

Zubiłono książeczkę wojenską wydaną przez P. K. U. Białystok na imię Antoniego Zwięzkiego ur. w r. 1896, zam. w Wysokim Stoczku pod Białymstokiem. 1729

DOKTOR 1436 Leon Kryński Spec. choroby dróg moczow. wch. weneryczne i skłerne. Oświetlenie cewki i pęcherza. Przyjmuje od godz. 9-11 i 5-7. Białystok, ul. Lipowa 33.

Zubiłono kartę demobilizacyjną, wyd. w m. Warszawie przez 36 p. p. na imię Juliana Piskorza (socz. 1899) zam. przy ul. Skorupskiej Nr. 15. 1722

A POLLO SIENKIEWICZA 22 Początek o godz. 6, 7²⁵, 9 i 10²⁰ w. Na ogólne żądanie.

BURZA Wytworny dramat życiowy w 7-miu aktach o niebywałem napięciu wytwórni **PATHE JERMOLJEW w PARYŻU** Znakomici artyści **MOŻUCHIN i LISIENKO** w rolach głównych

„MODERN“ DZIŚ KASA: 5 pop. Początek o godz. 6 wiecz.

Niezdrowe, Haszyszu pełne wnętrza haremów — soczyste grona niewieścich ciał. w 8-mioaktowym podzwrotnikowym dramacie p. t. „POD DWIEMA FLAGAMI” z uroczą gwiazdą filmową **PRISCILLA DEAN.** Purpurowe płomienia krwi — Szum próporców — Chrząst oręża — Migotliwe i zabójcze blaski rubinów, brylantów, perel i szmaragdów, tysiące wielbłądów, miliony rumaków arabskich, miljardy arabów, rzeki krwi, jeziora łez. **UWAGA:** W obrazie tym wskutek zbytniego przejęcia się rolami kilku aktorów zabiło 35 wielbłądów, 17 arabskich rumaków, 19 statystów. A że słowa te nie są zwykłym kłamstwem kinematograficznym, przekonać się może ostatecznie każdy, kto powątpiewa.